Eénderde van wereldbevolking kampt inmiddels met watertekort

World Water Week groeit uit tot belangrijk communicatieplatform

In Stockholm vond van 20 tot en met 26 augustus wederom de World Water Week plaats, parallel aan het Stockholm Water Symposium. Ondanks kritische tonen uit de mond van de winnaar van de Stockholm Water Prize, professor Asit Biswas, overheerste bij de deelnemers een positief gevoel, vooral vanwege de buitengewone netwerkmogelijkheden. Het thema dit jaar was 'Beyond the river - Sharing benefits and responsibilities'.

De kritische tonen uit de mond van Asit Biswas betroffen niet specifiek de World Water Week, maar grote internationale waterbijeenkomsten in het algemeen. Biswas ziet geen directe resultaten voor de noodlijdende bevolking. Niet van het World Water Forum en niet van de tientallen andere internationale waterbijeenkomsten die jaarlijks over de gehele wereld plaatsvinden. Enerzijds is Biswas hiermee spreekbuis van technische deskundigen met een hartstochtelijke afkeer van 'praters' en beleid. Anderzijds gaat hij wat gemakkelijk voorbij aan de noodzaak van een internationale dialoog om te komen tot internationale samenwerking voor het oplossen van internationale waterproblemen. Dit, en het feit dat zijn verhaal keer op keer negatief werd ingestoken zonder te vertellen hoe het dan wél zou moeten, leverde soms hilarische gesprekken op in de traversen van de twee conferentiegebouwen: "The man certainly has a point, but it is also how you pack it."

Eén van de kritische opmerkingen, overigens niet alleen van Biswas, was dat steeds over hetzelfde wordt gepraat. Níet praten leidt echter zeker niet tot vooruitgang. Daarnaast merkten veel deelnemers op dat het goed was om te constateren dat vooruitgang wordt geboekt binnen verschillende projecten. Beter vooruitgang dan nóg meer nieuwe programma's, meende een senior onderzoeker. Of, zoals de Prins van Oranje het verwoordde: "It takes policy to put the results of research into practice."

Doel van de internationale bijeenkomst in Stockholm is vermeerdering van kennis, stimulering van samenwerkingsverbanden en allianties én het terugblikken op de implementatie van overeenkomsten, besluiten en acties. De World Water Week is daarvoor een geschikt platform, dat door steeds meer organisaties wordt gebruikt voor hun reguliere bijeenkomsten. Voordeel hiervan is dat sommige van de reguliere bijeenkomsten ook voor derden open staan, zodat nieuwe stemmen kunnen worden gehoord. Daarnaast maken veel deelnemers gebruik van het gemak van meerdere bijeenkomsten die dicht bij elkaar in tijd en ruimte zijn te vinden. Zo hielden het Global Water Partnership (GWP) en de Consultative Group on International Agricultural Research (CGIAR) in Stockholm hun eigen bijeenkomsten.

Een trend van de laatste tijd is dat breed gedragen beleidstermen vaak net iets te vaag zijn gedefinieerd om praktisch toe te kunnen passen. Het gaat dan vaak meer om een idee dat in het achterhoofd moet worden gehouden bij de uitvoering van projecten dan dat een concept een praktisch gereedschap is om een probleem te verhelpen. Een voorbeeld hiervan is 'environmental flows'. Dit onderwerp kwam vorig jaar ook uitgebreid aan de orde. Dit jaar was duidelijk meer ervaring met het concept opgedaan, zodat de discussies konden gaan over hoe het idee van de borging van water voor ecosystemen beter handen en voeten kan worden gegeven, opdat het eenvoudiger praktisch kan worden toegepast bij integrale waterprojecten. Ook over integraal waterbeheer werd hevig gediscussieerd: wat is nu eigenlijk precies IWRM (Integrated Water Resources Management)? De conclusie van een sessie was dat de term vervangen dient te worden door ILWRM, waarbij de 'L' voor Land staat. Dit ter verbreding van het integrale karakter van het gewenste management. In nóg breder verband spelen vergelijkbare vragen rondom de term 'duurzame ontwikkeling': wat is het precies en is het eigenlijk geen contradictio in terminis?

Het unieke van de World Water Week is dat in Stockholm juist van alle zijden de deskundigen aanwezig zijn en met elkaar communiceren. Zo kan de veldwerker met jarenlange ervaring in zuidelijk Afrika niet alleen zonder drempels spreken met de waterministers van de betreffende landen maar ook met haar collega's van andere continenten. Eén van de deelnemers merkte enthousiast op dat de organisatie de badges hiertoe op uitstekende wijze had verzorgd: deze toonden alleen naam en land van de deelnemer, maar niet de positie die de drager bekleedde. Een Finse promotieonderzoeker had zo een geestdriftige discussie met een Afrikaanse collega, die later tot zijn enthousiasme directeur-generaal van het waterministerie van het betreffende land bleek.

Schokkend

Vanuit de CGIAR deed de directeur van het International Water Management Institute (IWMI), Frank Rijsberman, terugmelding over onderzoek dat zich heeft gericht op de inventarisatie van beleid en toepassingen van watergebruik en ontwikkeling over de afgelopen 50 jaar. Het meest schokkende hieruit is de conclusie dat - waar in 2000 gezegd is dat dit rond het jaar 2025 zou zijn - reeds nu al eenderde van de wereldbevolking door waterschaarste is getroffen.

Opvallend was ook de grote aandacht voor het World Water Development Report van de VN, dat steeds meer aan autoriteit lijkt te winnen. Tijdens de openingssessie, maar ook gedurende de rest van de week, werd er met grote regelmaat naar verwezen. De aandacht vanuit Nederland voor het rapport lijkt hierbij wat achter te lopen.

Een nieuw initiatief was de instelling van een Water Integrity Network, dat beoogt corruptie in de watersector tegen te gaan. Doel is om beleid te beïnvloeden door informatie te verstrekken aan alle betrokkenen: overheden, bedrijven en regelgevers. Een speciaal fonds moet lokale anti-corruptie-activiteiten gaan ondersteunen.

Prins van Oranje

De Prins van Oranje woonde een groot deel van de World Water Week bij. Hij was daarvóór ook aanwezig bij de festiviteiten rondom het tienjarig jubileum van het GWP, waarvan de prins beschermheer is. Tijdens zijn openingsspeech beschouwde Wil-

De winnaar van de Stockholm Water Prize, professor Asit Biswas ontvangt zijn prijs uit handen van de Zweedse kroonprinses Victoria (foto: Michael van der Valk).

lem-Alexander integraal waterbeheer als overkoepelend idee om te komen tot een efficiënter gebruik van water, zowel voor energie als voor voedsel. Na 'more crop per drop' lijkt ook de energieopbrengst uit water te kunnen worden verdubbeld. Of dit ook door meer efficiëntie zou moeten komen of louter door meer of grotere dammen werd niet duidelijk. In Stockholm gingen de discussies overigens minder dan vorig jaar over dammen, daarentegen meer over meren.

Eén van de uitspraken tijdens de bijeenkomst was dat de technische oplossingen beschikbaar zijn, maar dat te weinig op de juiste wijze gebeurt. "Er is geen watertekort, het water wordt niet optimaal beheerd." 'Niet optimaal' is soms zeer positief geformuleerd, voegde prijswinnaar Asit Biswas hier aan toe. In veel steden bereikt circa de helft van het water dat wordt gewonnen nooit de consument, eenvoudigweg omdat de pijpleidingen lekken.

Wie terugkijkt op de voorgaande edities van de World Water Week en ook op de winnaars van de Stockholm Water Prize, kan een verschuiving waarnemen van grotendeels technisch-wetenschappelijke inhoud naar duidelijk meer interactie met beleid en sociale sectoren. Een noodzakelijke verbreding om tot resultaten te komen. Zo waren ook filmmakers aanwezig die de winnende films vertoonden uit een competitie die voor het vierde World Water Forum plaatsvond. De Franse Académie de l'Eau en de Mexicaanse Comisión Nacional del Agua lieten aan de hand van trailers en korte promotiefilms zien hoe men bij het grote publiek een omslag in denken probeert te bewerkstelligen. Deze verandering krijgt nog te weinig aandacht van de deskundigen, die het grotendeels wel met elkaar eens zijn. Naar verwachting zal in Istanbul tijdens het vijfde World Water Forum een tweede internationale bijeenkomst met als thema 'Water and Film' plaatsvinden.

Volgend jaar luidt het thema van de World Water Week 'Progress and perspectives on water: Striving for sustainability in a changing world'. ¶

Michael van der Valk